

DE GESCHIEDENIS VAN CARL ZEISS

De firma Carl Zeiss werd in 1846 opgericht door Carl Zeiss, instrumentmaker bij de universiteit van Jena, en bestond in 1996, 150 jaar. Carl Zeiss hield zich hoofdzakelijk bezig met het vervaardigen van microscopen, die toen al door experts als uitzonderlijk goed werden beschouwd.

In die tijd werden de lenzen nog met de hand gemaakt. Door eindeloos testen trachtte men een goed werkende optiek (lenscombinatie) te bewerkstelligen. Carl Zeiss was ervan overtuigd dat het mogelijk moest zijn door wetenschappelijke berekeningen de eigenschappen van lenzen van tevoren te bepalen. De techniek moest daarna kunnen realiseren wat de wetenschap had ontwikkeld.

Zeiss wist een privé-docent in de natuurkunde, Ernst Abbe, voor zijn ideeën te winnen. Het lukte Ernst Abbe tenslotte de optiek voor microscopen wiskundig te berekenen. Vanaf die tijd worden alle optische instrumenten in de gehele wereld volgens zijn berekeningen gefabriceerd. Zo kwam dus in ons vakgebied de verbinding tussen wetenschap en techniek tot stand.

De ontdekkingen van Ernst Abbe gaven de werkplaats van de technicus Carl Zeiss een beslissende voorsprong op alle andere optische ondernemingen. Zeiss en Abbe beschikten nu weliswaar over nauwkeurige wis- en natuurkundige gegevens en formules voor hun werk, maar het ontbrak hun nog aan de daarbij behorende chemische componenten: de juiste glassoorten die het hun mogelijk zouden maken de vereiste optische prestaties volledig te behalen.

Maar ook dat lukte.

In 1879 maakte Abbe kennis met de zeer begaafde Dr. Otto Schott. Deze slaagde erin optische glassoorten met de gewenste eigenschappen te smelten. Zo ontstond uit het gezamenlijk ingerichte glastechnische laboratorium in Jena de firma Jenaer Glaswerk Schott & Genossen. De nieuwe glassoorten en de optische berekeningen van Ernst Abbe maakten de reproduceerbare vervaardiging van lenzen en prisma's mogelijk.

Na de dood van Carl Zeiss werd Ernst Abbe de enige eigenaar van de onderneming. En nu bleek dat Abbe niet alleen bijzonder wetenschappelijk begaafd was, maar ook een economisch en sociaal

denker was. Na rijp beraad besloot Ernst Abbe in 1889 zijn vermogen over te dragen aan een stichting, die hij de naam gaf van zijn overleden partner en vriend Carl Zeiss.

De statuten voor deze stichting werden in 1891 door Ernst Abbe opgesteld en vastgelegd. Er diende een nauw verband te zijn tussen wetenschap en techniek. Vroeg was al begrepen dat medewerkers in principe de belangrijkste succesfactor van een bedrijf zijn. Daarom zijn destijds bijna revolutionaire sociale zekerheidsaspecten als doelen van de stichting meegenomen. Bovendien moest wetenschappelijk onderzoek bevorderd worden, ook als het niet direct ten dienste stond van het bedrijf.

Ter bescherming van persoonlijke vrijheid bepaalden de statuten dat er geen onderscheid gemaakt mocht worden op grond van ras, politieke overtuiging of godsdienst.

Van even groot belang was dat Dr. Otto Schott (door dezelfde idealen bezielde als Ernst Abbe) in 1919 zijn aandeel in het bedrijf overdroeg aan de Carl Zeiss Stichting.

Het bedrijf groeide. De producten van hoogwaardige kwaliteit maakten over de gehele wereld de naam van de oprichter bekend.

Met de ineenstorting van het Duitse Rijk in 1945 brak ook voor Carl Zeiss een moeilijke periode aan. Toen in 1945 de stad Jena in handen van de Russen kwam, zijn 80 wetenschappelijke medewerkers naar Oberkochen, West-Duitsland gevlucht.

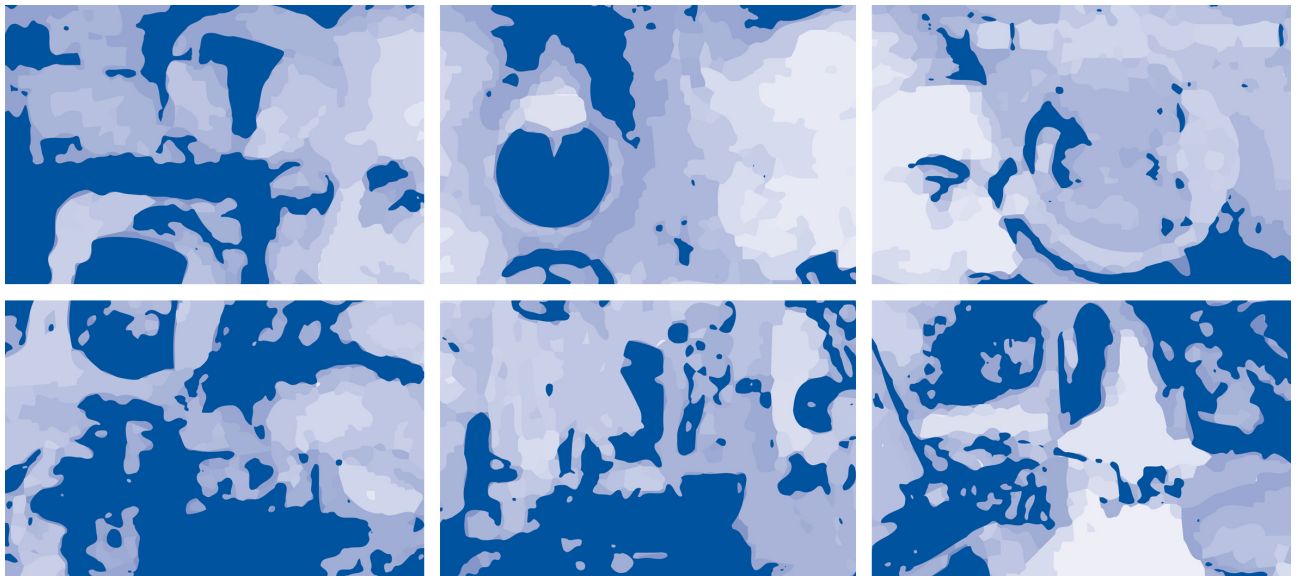
Deze 80 personen zijn dan begonnen het werk voort te zetten. Ze stonden hier echter aanvankelijk met lege handen, omdat er geen arbeidskrachten, machines, instrumenten en gebouwen waren. Financiële middelen ontbraken volledig. De werktekeningen, de wiskundige berekeningen en wat er verder aan wetenschappelijke grondslagen bestond, waren bijna geheel in beslag genomen. Toch lukte de wederopbouw en de naam van het bedrijf werd weer over de gehele wereld bekend.

Vandaag de dag is Carl Zeiss een kleine universiteit op zichzelf. Vele bekende wetenschapsmensen zijn bij Carl Zeiss werkzaam, gesteund door assistenten, constructeurs, tekenaars, enz. Van de omzet wordt 8-10 procent in research en ontwikkeling geïnvesteerd.

Een andere zwaarwegende factor is hooggekwalificeerd personeel. Het bedrijf heeft voortdurend een groot aantal research-medewerkers nodig, alsmede geschoold productiepersoneel en deskundige verkopers, om op de wereldmarkt de hoogwaardige producten van het bedrijf vakkundig aan te bieden.

Zoals reeds vermeld, is onze branche bijzonder arbeidsintensief. Ongeveer 50% van de fabricagekosten komt ten laste van de factor arbeid, inclusief de sociale voorzieningen. Vanuit sociaal en economisch gezichtspunt is dit een positief gegeven. De fijnmechanische/optische industrie biedt veel mensen werk.

Maar het feit dat onze bedrijfstak zo arbeidsintensief is heeft ook een keerzijde, want een dergelijke bedrijfstak is bijzonder gevoelig voor fluctuaties met betrekking tot lonen en salarissen, die iedere keer de kosten en daarmee de prijzen dienovereenkomstig verhogen.

Carl Zeiss is een toonaangevend internationaal concern dat wereldwijd opereert op het gebied van de optische en optisch-elektronische industrie. Het hoofdkantoor is gevestigd in het Duitse Oberkochen.

De Carl Zeiss Groep is verdeeld in zes verschillende segmenten, die als zelfstandige eenheden opereren. Zij nemen doorgaans de eerste of tweede plaats in op de drie strategische markten biowetenschappen en medische techniek, systeemoplossingen voor de industrie, en consumer optics. De eenheden leveren producten en diensten ten behoeve van biomedisch onderzoek en medische techniek, bieden systeemoplossingen voor de halfgeleider-, automobiel- en machinebouwindustrie en produceren hoogwaardige consumptiegoederen zoals brillenglazen, cameralenzen en verrekijkers.

De Carl Zeiss Groep, die wereldwijd ongeveer 14.000 werknemers heeft, is in meer dan 30 landen vertegenwoordigd en bezit productiefaciliteiten in Europa, Amerika en Azië. In het boekjaar 2002/03 werd een omzet van circa 2 miljard euro behaald. Voor overige informatie verwijzen wij u naar onze internetsite www.zeiss.com.

Carl Zeiss B.V. is sinds maart 2003 gevestigd in Sliedrecht. De vestiging heeft 80 medewerkers. Voor overige informatie verwijzen wij u naar onze internetsite www.zeiss.nl.